

jobb kezéhez, az Országos Tudományos Tanács Kolozsvárról odakerült elnökéhez. Kutatóként megértett, és egynapos késéssel kijuthattam Visegrádra, ahol szakmai munkám elismeréseként a konferencia egyik tagozatának vezetését bízták rám.

– *Ma dr. T. Veress Évát a biokertészkedés és az egészséges táplálkozás megszállottjaként ismeri az olvasó közönség és a szakma. Mikortól származik ez az elkötelezettség?*

– A biológiai kutatások mellett mindig szenvedélyem volt a vegyszermentes gazdálkodás. A kommunizmus éveiben a témával nem lehetett foglalkozni, de 1974-ben azért megjelentettem *Környezetvédelem és mezőgazdaság* címen egy magyar nyelvű könyvecskét. A cenzúra a szöveg felét kidobta ugyan, de én így is örültem a könyv megjelenésének, mert ez volt Erdélyben a kommunizmus idején az első magyar nyelvű kiadvány, amely a védett növények és állatok listáját tartalmazta. A téma már akkor a szívemhez nőtt, de csak a rendszerváltás után foglalkozhatam vele intézményes keretek között.

– *Hogyan viszonyultak hozzá az agrárszakemberek?*

– Volt, aki nem kedvelt, több szakemberrel is sajtópolémiába keveredtem. Azt mondták, vissza akarom vezetni a mezőgazdaságot a középkorba. De mégis csak megtört a jég. Azok a mezőgazdasági kutatók, akikkel a kilencvenes évek elején ilyen „ideológiai” harcban álltam, később barátaim lettek. Kiegyezésünk után a kiváló marosvásárhelyi agrárkutató, néhai dr. Tamás Lajos a növényvédelemről szóló előadásában mindig megemlítette, hogy a növényvédelemnek van egy alternatívája is, az, amit T. Veress Éva hirdet. Férjemmel, a rádiószerkesztő Tóthfalussy Bélával közösen megalakítottuk a Kertbarátok Egyesületét, Erdély-szerte ennek

keretében működnek a bioklubok. Megalakult a *Kertbarátok Lapja*, amely később ugyan beolvadt az *Erdélyi Gazdába*, de úttörő szerepe vitathatatlan. Magyarországi, németországi és svájci kapcsolókat építettünk, kijutottunk nyugat-európai biofarmokra. Svájci segítséggel létrejött a Bioterra Egyesület, amely az intézményesített romániai biogazdálkodás alapjait fektette le. Ma több mint háromezer tagot számlál, olyan agrárvállalkozókat is, akik több száz hektáron állítanak elő bioélelmiszereket.

– *Augusztusban tölti 75. életévét. Mire a legbüszkébb?*

– Az élet kegyes volt hozzám, hiszen jórészt mindig azt tehettem, amit szerettem. Sokat köszönhetek édesapámnak, Veress Istvánnak, aki 98 éves korában távozott közülünk. Hálával tartozom férjemnek, Tóthfalussy Bélának, aki minden nehézségben mellettem állt, de sokat segített Márta lányom is, aki hasonló életpályát választott. Géza unokámmal ma is határtalan szeretettel vesznek körül. Amire mindig vágytam, igazából 1990 után teljesült be: 72 éves koromig oktattam a kolozsvári egyetem biológia karán magyar diákokat, és több alkalommal tanítottam vendégtanárként a Budapesti Orvostudományi Egyetemen, a Debreceni- és a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Diákoknak és felnőtt közösségnek ma is szívesen tartok előadást biokertészetről és egészséges táplálkozásról. És rendszeresen írok az Erdélyi Gazda hasábjain.

Makkay József
(*Erdélyi Gazda* 2019/8 számából)

(*Szerkesztői megjegyzés: a család erdélyi örmény származású.*)

Kiállítás

Az örmény, magyarörmény kultúra 1001 szála és formája

A Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében kiállítás nyílt a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény kiállítótermében 2019. szeptember 2-án, amely a hónap végéig volt látogatható. A kiállítás anyagáról Benedek Katalin művészettörténész az alábbiakat foglalta össze:

„Az örmény, magyarörmény kultúra 1001 szála és formája” egy nemzet továbbéléséről és értékeiről tanúskodik. Arról, hogy a két kultúra találkozásának eredményeképpen, több száz év alatt egy sajátos harmadik jelent meg és fejlődött.

A hozott, kapott hagyományokat azonban megőrizte. Mindenki gazdagodására egymásból táplálkozva, egymást beoltva indult fejlődésnek.

Láthatunk szépen megálmodott és kivitelezett épületeket, díszítményeket. Alaposabban szemügyre

véve az anyagot, a különféle művészeti ágak összecsendülését is hallhatjuk, láthatjuk. Felsorolni sem könnyű, hogy hányféle módon és hányféle alkotói tevékenységgel fejezték ki magukat, tolmácsolták gondolataikat a többnyire névtelen mesterek.

A túlélő történelem bizonyítja, hogy nem hiába munkálkodtak, ugyanis minden egyes – ecsettel, vésővel, kalapácsal, tűvel vagy szövőszéken – megvalósított darab az örmény, magyarörmény kultúrhistoria szerves láncszeme.

Még az egymástól látszólag távol eső mesterségek, mint például a templomépítészet –, közelebről a faragott kódíszítés, vagy a keresztény örmény művészet jelképeként is felfogott keresztieskövek

(khacsarakok) és a varrott csipke között is megannyi közös szála lelünk. Mert vajon nem kőbe mervedett csipkét látunk-e némelyik templom motívumaiban?

Vagy a dzsulfai csempék díszítésében gyönyörködve, akaratlanul nem a szöttesek világa villan-e föl? És a dvini kerámiák állat-

motívumai? Lapozzuk csak föl az örmény kódexeket... Az előttünk felsorakozó szönyvegek, hímzések, szöttesek, famunkák, régi viseletek, ékszerek, kerámiák, csipkék – fotók közvetítésével – nem csupán magas fokú esztétikai érzékről tanúskodnak, hanem a nép életmódjának, hit- és érzésvilágának hiteles képviselői is.

A kiállítás az ősi örmény kultúra sokszínűségét mutatja be, valamint az erdélyi magyarörmény kultúra néhány szeletét.

A kiállítást rendezte: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület.

Szenttamásy Katalin elnök megnyitja az estet.
Az ajtónál Király György képviselő.

